

Protokoll

Mellomkirkelig råd (MKR)

5.-7. september 2018

Radisson Blu Hotel, Tromsø

Til stede:

Kristine Sandmæl (leder), Kjetil Drangsholt, Harald Hauge (ikke under sakene 14 (NKR, LVF), 15, 16, 21), Ingjerd Breian Hedberg, Kai Krogh, Ragnar Løsneløkken (vara for Marianne Kjøllesdal Dyrud), Leif Tore Michelsen (KISP-leder), Kjell Nordstokke, Maja Andresen Osberg, Lisa Sivertsen (KNs representant) (under sakene 13, 14 (KEK, CCME, CPCE, KV), 18, 19, 20 og 22), Atle Sommerfeldt (BMs representant), Therese Utgård (vara for Maren Elgsaas Jenssen) og Andreas Henriksen Aarflot (KEK-representant)

Forfall:

Marianne H. Brekken (KV-representant), Marianne Kjøllesdal Dyrud, Kristin Graff-Kallevåg (TN-leder), Maren Elgsaas Jenssen, Arne Jon Myskja og Nora Sætre Baartvedt

Til stede fra sekretariatet:

Berit Hagen Agøy (generalsekretær), Guro Almås, Liv Janne Dehlin, Beate Fagerli, Knut Hallen, Janne Dale Hauger, Steinar Ims og Einar Tjelle

Det var felles seminarer med Samisk kirkeråd 6. september. Etterpå var rådet med og feiret Samisk kirkeråds 25-årsjubileum i Grønnåsen kirke.

Som vanlig ble hver sak presentert av en saksordfører. Møtet ble ledet av MKRs leder Kristine Sandmæl.

Saksliste

Sak MKR 13/18: Protokoller

Sak MKR 14/18: Nytt fra den verdensvide kirke

Sak MKR 15/18: Orienteringssaker

Sak MKR 16/18: Referatsaker

Sak MKR 17/18: Oppfølging av Arusha/Eventuell KM-sak om misjon i 2020

Sak MKR 18/18: KEKs generalforsamling 2018

Sak MKR 19/18: MKRs arbeid med tros- og livssynsfrihet

Sak MKR 20/18: Eventuell KM-sak om bærekraftsmålene

Sak MKR 21/18: Innspill til Årsplan 2019 for avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmål

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 6.-7. mars 2018**Vedtak:**

Protokollen ble godkjent.

Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 23. mai 2018**Vedtak:**

Protokollen tas til etterretning.

Norges Kristne Råd (NKR)**MKR's behandling**

Erhard Hermansen begynte som ny generalsekretær i august 2018.

Per Anders Sandgren fra Svenska Kyrkan stiller som observatør fra NKR i KISP.

NKR's rådsmøte blir 20.-21. mars 2019 i Oslo.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar saken og protokollen fra styremøte i Norges Kristne Råd 29. mai 2017 til orientering.

Kirkenes verdensråd (KV)**MKR's behandling**

Det har vært flere vellykkete 70-årsmarkeringer av KV, både i Genève, Amsterdam, Arendal og Oslo.

KV's sentralkomitémøte i juni i Genève ble preget av pavebesøket, valg av sted for neste generalforsamling i 2021 (Karlsruhe i Tyskland), generalsekretærenes varsel om at han ikke er tilgjengelig for en ny periode når nåværende utløper ved slutten av 2019, og kritikk fra de ortodokse til dokumentet om økumenisk diakoni.

Vedtak:

MKR tar saken og Rapport fra møte i KV's sentralkomité 15.-21. juni 2018 til orientering.

Det lutherske verdensforbund (LVF)**MKR's behandling:**

En av de viktigste sakene på rådsmøtet i juni var å vedta ny strategi. Strategien inneholder tema som bl.a. kjønnsrettferdighet, ungdommers medvirkning, økonomisk ulikhet, menneskerettigheter og flyktningsspørsmål. Viktig at deler av denne strategien gjenkjennes i Den norske kirkes visjon og planer, for på den måten å sikre vår tilknytning til et verdensvidt

felleskap. Young Reformers Network fortsetter, og Nora Sætre Baartvedt er norsk representant her.

Økonomisk status: Generelt store utfordringer knyttet til bidrag fra medlemskirker, særlig blant de store folkekirkene med synkende medlemstall. Det vurderes om hele eller deler av LVF-kontoret i Genève skal flyttes på grunn av høye leve- og driftskostnader der. Et av de afrikanske landene, Tyskland eller et av de nordiske landene er noen av områdene som vurderes med tanke på flytting, men det er også store fordeler ved å bevare en tilstedeværelse i Genève. Både i forbindelse med rådsmøter og med tanke på fremtidig drift bør det sterkt vurderes i større grad å ta i bruk verktøy for virtuell møtevirksomhet.

Vedtak:

MKR tar saken og Rapport fra møte i rådet til Det lutherske verdensforbund 27. juni-4. juli 2018 i Genève til orientering.

Community of Protestant Churches in Europe (CPCE)

MKR's behandling:

Det ble gitt en orientering om den kommende generalforsamlingen i Basel 13.-18. september. Viktige saker der blir bl.a. forståelsen av «Communion» og samtaler om religiøs pluralisme i Europa. MKR/Den norske kirke har levert hørings svar til begge disse sakene.

Vedtak:

MKR tar saken til orientering.

Konferansen av europeiske kirker (KEK)

MKR's behandling:

Andreas H. Aarflot, medlem av styret i KEK, orienterte om de siste styremøtene. Arbeidet i KEK har naturlig nok vært konsentrert om forberedelsene til generalforsamlingen som fant sted i mai/juni i Novi Sad, Serbia.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar rapportene fra KEKs styremøter 12.-14. mars 2018, 31. mai-4. juni 2018 og 6. juni 2018 til orientering.

Churches' Commission for Migrants in Europe (CCME)

MKR's behandling:

Andreas H. Aarflot orienterte fra sist møte i eksekutivkomiteen i CCME.

Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar Rapport fra møte i eksekutivkomiteen i CCMEs 22.-23. mars 2018 til orientering.

MKR 15/18 Orienteringssaker

1. Aviskronikk – «Vi må fortsette vandringen»
2. Rapport fra Cocop-møte 2018, Beit Jala, 5.-9. mai
3. Rapport fra partnerskapsmøte i Middle East Council of Churches (MECC) i Beirut, 8.-10. mai 2018.
4. Global uke og Rettferdskonferansen i november 2018
5. Operasjon Dagsverk 1. november 2018 (*mundlig*)
6. Rapport fra konferanse i International Conference of Christians and Jews (ICCJ) i Budapest, Ungarn, 24.-27. juni 2018 (*mundlig*)
7. Olavsfestdagene 28. juli-4. august 2018 (*mundlig*)
8. Arendalsuka 13.-18. august 2018 (*mundlig*)
9. Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsområdet (SKKB) (*mundlig*)
10. Oppdatering av arbeidet i kontaktgruppene (*mundlig*)

MKR-15/18 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar sakene til orientering.

MKR 16/18 Referatsaker

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 15.-16. mars og 6.-8. juni 2018
2. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 21.-22. februar 2018
3. Protokoll fra møte i KATLUSA 22. mai 2018
4. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap 28. mai 2018
5. Protokoll fra møte i SMM 18.04.2018 og fellessamlingen 11.-12. juni 2018
6. Protokoll fra rådsmøte i STL 4. april 2018
7. Referat fra møte i kontaktgruppa mellom Dnk og Buddhistforbundet 16. april 2018
8. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 19.-20. april 2018
9. Protokoll fra møte i KISP 23. august 2018

MKR-16/18 Vedtak:

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

MKR's behandling:

Det ble understreket at denne saken inneholder flere ulike elementer:

1. Oppfølging av KVs misjonskonferanse i Arusha og pågående prosesser i den økumeniske bevegelse om misjonsforståelse.
2. Eventuell KM-sak om misjon i 2020
3. Mulig evaluering av SMM-samarbeidet i anledning 25-årsjubileet i 2019.

Noen viktige elementer MKR kan ta med seg fra Arusha-konferansen er:

- a) Refleksjoner rundt disippelskap
- b) Dåpsteologiske refleksjoner
- c) Forståelse av «Mission from the Margins»
- d) Å være misjonal i en sekulær kontekst. I sakspapiret er dette utfoldet. TN har også gitt verdifulle innspill samt MKR/AU.

Innspill fra rådet til en kirkemøtesak om misjon:

- En kirkemøtesak må måles på hva den bringer til lokalmenigheten.
- Spørre folk «i randsonene» om hvorfor de kommer/ikke kommer til kirken.
- Viktig å få med UKM og ungdomsorganisasjonene på dette.
- Kirkemøtet er en arena, men det finnes også andre viktige arenaer. Dåp er ikke bare en hendelse, men en prosess. Ånden er en gave, særlig i «marginene – der vi ikke venter det».
- Marginene må ikke bare forstås sosiologisk, men bredere, f.eks. erkjennelsesmessig.
- MKR kan ikke ta ansvar for hele bredden her, men særlig følge opp helheten i misjonsoppdraget. Anledning til å synliggjøre diakonale institusjoner etc.
- Ord som «misjon» og «disippelskap» kan være vanskelige å bruke i norsk kontekst.
- MKR må ha et økumenisk perspektiv på saken.
- Viktig med lokalt perspektiv, men viktig også med nasjonale og internasjonale perspektiver. Hvordan bidrar MKR her?
- Religionsteologi må bakes inn i denne saken.
- Kan saken gjøres praktisk, vise noe symbolsk? Misjon handler om handling.
- Praksisen har en stor definisjonsmakt, kan legge nytt innhold i gamle begreper. Bør beholde ordet misjon.
- KMs bruk av ordet misjon er ikke konsistent, jf. Visjonsdokument.
- Arusha-impulsene kommer tilbake til KM i ulike saker; Revidert diakoniplan, trosopplæringsplanen/dåp, forhold mellom dåp og nattverd etc.

Innspill fra rådet om SMM og evaluering

- En bred evaluering i Kirkemøtet er ikke hensiktsmessig, men bør gjøres i forkant, og hvor MKR bør komme med en tydelig anbefaling.
- Evalueringsarbeidet bør komme raskt i gang, men 2020 er muligens for tidlig for ferdigstillelse.
- Det bør snarest utarbeides en «Terms of Reference» med intern og ekstern evaluering.
- Kan være to faser; først evaluering og så innspill til veien videre.

MKR-17/18 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet utarbeide en *orienteringssak* om Kirkenes verdensråds misjonskonferanse i Arusha til Kirkemøtet i 2019, med noen refleksjoner om hvordan den følges opp i Den norske kirke.
2. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet forberede en *sak* om misjon til Kirkemøtet 2020.
3. Mellomkirkelig råd ber om at det settes i gang en ekstern evaluering av SMM i anledning 25-årsjubileet.

MKR 18/18 KEKs generalforsamling 2018

MKR's behandling:

Sakspapiret ble supplert med muntlige rapporter fra MKR-medlemmer som var delegater ved generalforsamlingen.

Rådet ønsker at Den norske kirke prioriterer opp arbeidet i KEK. Det er en viktig oppgave for kirkene er å bygge ned fiendebilder. Vi fra Norge har en annen relasjon til Europa enn de som er fra land som er EU-medlemmer. Den norske kirke har et særlig ansvar for å pleie relasjonen til Europarådet, som den alleuropeiske arenaen, og bidra til et sterkere kirkelig engasjement her.

Generalforsamlingen tydeliggjorde at alle kirkene er sterkt engasjert i arbeidet med å ta vel imot flyktninger og vise hva kristen gjestfrihet handler om.

Det europeiske ungdomsrådet representerer en god mulighet til å koble norske ungdommer på det som skjer i internasjonal økumenisk sammenheng.

MKR-18/18 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd tar Rapport fra KEKs generalforsamling 31. mai-6. juni 2018 i Novi Sad, Serbia, til orientering.
2. MKR ber sekretariatet undersøke muligheten for at Den norske kirkes ungdomsstruktur blir en del av den økumeniske ungdomsstrukturen i Europa.

MKR 19/18 MKR's arbeid med tros- og livssynsfrihet

MKR's behandling:

Utkastet til strategi for MKR's arbeid med tros- og livssynsfrihet ble tatt godt imot i rådet, og viktigheten av dette arbeidet ble understreket.

Rådet ber sekretariatet innarbeide innspillene som kom fram i møtet:

- Vekten på trosfrihet for alle og allianser med ulike aktører er viktig. Gjennom allianser kan Den norske kirke også bidra til å styrke andre og mindre aktører.
- Grunnet ulik tilnærming er det ikke alle aktører på dette feltet det er naturlig for MKR å samarbeide med, men arenaen for samtaler må være videre enn for direkte samarbeid.
- KISP etterlyste enda tydeligere prioriteringer på dette arbeidsfeltet. Samtidig er det viktig å ikke lage en strategi der vi binder oss på hender og føtter. – Vi trenger fleksibilitet.
- Fra KNs generalsekretær ble det understreket at KN vil bidra til at strategien kan oppfylles, gjennom å legge til rette for pastoralbesøk og bidra til annet samarbeid.

MKR-19/18 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd vedtar den foreslåtte strategien for arbeid med tros- og livssynsfrihet og ber generalsekretæren ferdigstille teksten ut fra de innspill som kom frem i møtet.
2. Mellomkirkelig råd ber om at det utarbeides en plan for pastoral- og solidaritetsbesøk, med gjenbesøk
3. Mellomkirkelig råd ber om at det utarbeides en kommunikasjonsstrategi for arbeidet med tros- og livssynsfrihet.
4. Mellomkirkelig råd får planene nevnt i pkt. 2 og 3 til rådsmøtet i mars 2019.

MKR 20/18 KM-sak om bærekraftsmålene

MKR's behandling:

Rådet sluttet seg til forslaget i sakspapiret om å lage en skriftlig orientering til Kirkemøtet i 2019, og i tillegg ha en muntlig presentasjon.

Momenter som kom fram i samtalen:

- Bærekraftsmålene fremstår som det mest relevante møtepunktet mellom politikk og kirke lokalt. Vi bør invitere myndighetene til en dialog om kirkens rolle i oppfyllelsen av bærekraftsmålene.
- Det bør gjøres en kartlegging av kirkelig arbeid for bærekraftsmålene, for eksempel i form av en masteroppgave, evt. bestille en kartlegging som kan legges frem på Kirkemøtet.
- KN må være en sentral aktør i dette arbeidet.
- Kirken kan hjelpe mennesker til å ha noe meningsfullt å gjøre (åpne kirker, vaffelsteking mm.). Kirken bør styrke relasjoner til for eksempel NAV.
- Arbeidet med bærekraftsmålene inkluderes i revidering av Diakoniplan for Den norske kirke.
- Kjønn, vold og likestilling er viktige temaer som kirken skal arbeide med. Vold også mot gutter er viktig å inkludere.
- Prioriter å jobbe med bærekraftsmål 10: ulikhet. Ulikhet er en bøyg, regjeringer (høyre og venstre) kommer ikke til rette med det. Handler ikke bare om økonomi, men også om ekskludering/inkludering.

Anbefalinger til KM-sak:

- Det ble foreslått å invitere Erna Solberg (leder i den globale pådrivergruppen for bærekraftsmålene) til Kirkemøtet for å utfordre kirken på kirkens rolle og bidrag til oppfyllelsen av bærekraftsmålene.
- Viktig å få frem eksempler på menigheters arbeid. Gjerne bruke visualisering, film e.l., i Norge og gjerne også internasjonalt.
- Viktig å gi mulighet til refleksjon!
- Det bør vurderes å gjøre en kartlegging av kirkelig arbeid som kan presenteres for KM 2019
- Det må jobbes langsiktig med dette, noe også presentasjonen av dette på Kirkemøtet må også reflektere. Ta inn kommune- og stortingsvalg.

MKR-20/18 Vedtak:

1. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet forberede en skriftlig orienteringssak til Kirkemøtet 2019 om hvorledes Mellomkirkelig råd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd arbeider med bærekraftsmålene.
2. Mellomkirkelig råd ber Kirkerådet gi god plass til en presentasjon av kirkelig arbeid med bærekraftsmålene på Kirkemøtet i 2019.
3. Mellomkirkelig råd og Kirkerådet får tilbake en sak på sine møter i november/desember som konkretiserer pkt. 1 og 2 i vedtaket.

MKR 21/18 Innspill til Årsplan 2019 for avdeling for økumenikk og internasjonale spørsmål

MKR's behandling:

Det ble arbeidet med årsplanen i grupper med innspill til hvorledes MKR kan bidra til realiseringen av de ulike målene i Visjonsdokumentet 2019-2021.

MKR-21/18 Vedtak:

Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med seg rådets innspill i det videre arbeidet med årsplan for 2019.

Neste møte i MKR: **28.-29. november på Kirkens hus, Oslo.**